

บทที่ 6

เงินเฟ้อ

เงินเฟ้อ (Inflation) เป็นขบวนการที่ราคาสินค้ามีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (rising price) หรือเท่ากับค่าของเงินลดลงอย่างต่อเนื่อง เงินเฟ้อไม่ได้มีความหมายเพียงแค่ว่าราคาสินค้าสูงขึ้นเพียงครั้งเดียวแล้วหยุด แต่จะเป็นการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาหนึ่งๆ ประเภทของเงินเฟ้ออาจแบ่งตามความเร็ว (speed) ของเงินเฟ้อ หรือแบ่งตามสาเหตุ (causation) ของการเกิดเงินเฟ้อก็ได้ กรณีการแบ่งตามความเร็ว เงินเฟ้อจะมี 2 ลักษณะคือ เงินเฟ้ออย่างรุนแรง (hyper inflation) หมายถึงการที่ระดับราคาเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเงินเฟ้อแบบค่อยเป็นค่อยไป (gradual inflation) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงระดับราคาอย่างต่อเนื่องในลักษณะค่อยๆ เปลี่ยน อย่างไรก็ตามวิธีการแบ่งเงินเฟ้อในลักษณะนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวที่แน่นอนว่าความเร็วของการเปลี่ยนแปลงของราคานั้นใดถึงเป็นเงินเฟ้อแบบค่อยเป็นค่อยไป และความเร็วแค่ไหนถึงเป็นเงินเฟ้อแบบรุนแรง สำหรับกรณีหลังซึ่งแบ่งเงินเฟ้อตามสาเหตุที่ทำให้เกิดเงินเฟ้อ โดยแยกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ เงินเฟ้อที่มีสาเหตุมาจากทางด้านอุปสงค์ และเงินเฟ้อที่มีสาเหตุมาจากทางด้านอุปทาน สำหรับบทนี้เน้นเงินเฟ้อในกรณีหลังโดยการศึกษาจะประกอบด้วยสาระดังต่อไปนี้

1. การวัดเงินเฟ้อ
2. ประเภทของเงินเฟ้อ
3. เส้นฟิลลิปส์
4. เงินเฟ้อแบบพลวัต
5. การปรับตัวเชิงพลวัตของผลผลิตและเงินเฟ้อ
6. กลยุทธ์ในการลดเงินเฟ้อ

6.1 การวัดเงินเฟ้อ

เนื่องด้วยเงินเฟ้อ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้าโดยเฉลี่ยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการวัดภาวะเงินเฟ้อจึงเป็นเรื่องของการพิจารณาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาสินค้า

สูตร การคำนวณอัตราภาวะเงินเฟ้อ คือ

$$\dot{P} = \left(\frac{P_t}{P_{t-1}} - 1 \right) \cdot 100 \quad \dots\dots\dots (6.1)$$

\dot{P} = อัตราเงินเฟ้อ (inflation rate)

P_t = ดัชนีราคา ณ. เวลา t

P_{t-1} = ดัชนีราคา ณ. เวลา t-1

ดัชนีราคาที่ใช้เพื่อหาอัตราเงินเฟ้อมีหลายชนิดเช่น ดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีราคาผู้ผลิต และดัชนีราคาที่เป็นตัวหักลด GNP (implicit deflator: IDGNP) ถ้าวัดอัตราเงินเฟ้อโดยใช้ดัชนีราคาผู้ผลิต หรือราคาผู้บริโภค และใช้ดัชนีของ Laspeyres สูตรการคำนวณอัตราเงินเฟ้อ คือ

$$\dot{P} = \left(\frac{\sum Q_{io} \cdot P_{it}}{\sum Q_{io} \cdot P_{it-1}} - 1 \right) \times 100 \quad \dots\dots\dots (6.2)$$

การคำนวณอัตราเงินเฟ้อจากดัชนีราคาที่เป็นตัวหักลด GNP จะต้องหาตัวหักลด GNP ของปีปัจจุบัน และของปีก่อนปีปัจจุบัน โดยทั่วไปตัวหักลด GNP หาโดยเปรียบเทียบมูลค่าของสินค้าและบริการทั้งหมดคำนวณโดยใช้ราคาของปีที่ t กับมูลค่าของสินค้าและบริการทั้งหมดคำนวณโดยใช้ราคาในปีฐาน เช่น

$$\text{ตัวหักลด GNP ของปีที่ } t = \frac{\text{GNP ณ. ราคาในปีที่ } t}{\text{GNP ณ. ราคาในปีฐาน}}$$

$$\text{ตัวหักลด GNP ของปีที่ } t-1 = \frac{\text{GNP ณ. ราคาในปีที่ } t-1}{\text{GNP ณ. ราคาในปีฐาน}}$$

สูตรการคำนวณอัตราเงินเฟ้อ คือ

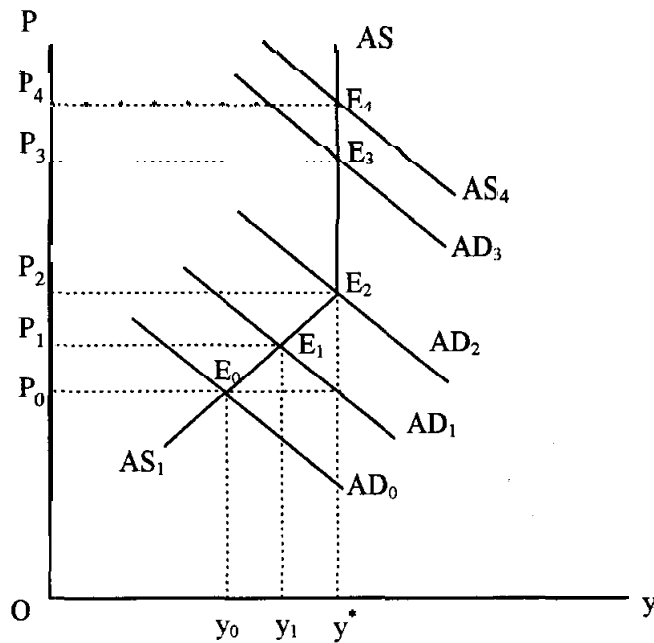
$$\dot{P} = \left(\frac{\text{ตัวหักลด GNP}_t}{\text{ตัวหักลด GNP}_{t-1}} - 1 \right) \times 100 \quad \dots\dots\dots (6.3)$$

6.2 ประเภทเงินเฟ้อ

ตามนิยามศัพท์ของเงินเฟ้อ ที่อธิบายว่าเงินเฟ้อคือปรากฏการณ์ที่ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือเป็นการเคลื่อนไหวของระดับราคาสินค้า จากการศึกษาในบทที่ 3 และบทที่ 4 จะเห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ระดับราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไป คือการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์รวม และการเปลี่ยนแปลงของอุปทานรวม ดังนั้นการพิจารณาภาวะเงินเฟ้อตามสาเหตุที่ก่อให้เกิดจึงสามารถแยกพิจารณาเงินเฟ้อออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ เงินเฟ้อที่มีสาเหตุมาจากทางด้าน อุปสงค์ และเงินเฟ้อที่มีสาเหตุมาจากทางด้านอุปทาน

6.2.1 เงินเฟ้อที่มีสาเหตุมาจากทางด้านอุปสงค์

เงินเฟ้อที่มีสาเหตุมาจากทางด้านอุปสงค์รวมหมายถึง การสูงขึ้นของระดับราคาอย่างต่อเนื่อง ที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์รวม การเพิ่มขึ้นของอุปสงค์รวมอาจเนื่องจาก รัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มขึ้น รัฐบาลลดภาษีที่เรียกเก็บจากประชาชน ประชาชนมีความต้องการบริโภคสินค้าอุปโภคบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนโดยภาคเอกชนมากขึ้น หรือปริมาณเงินเพิ่มขึ้น

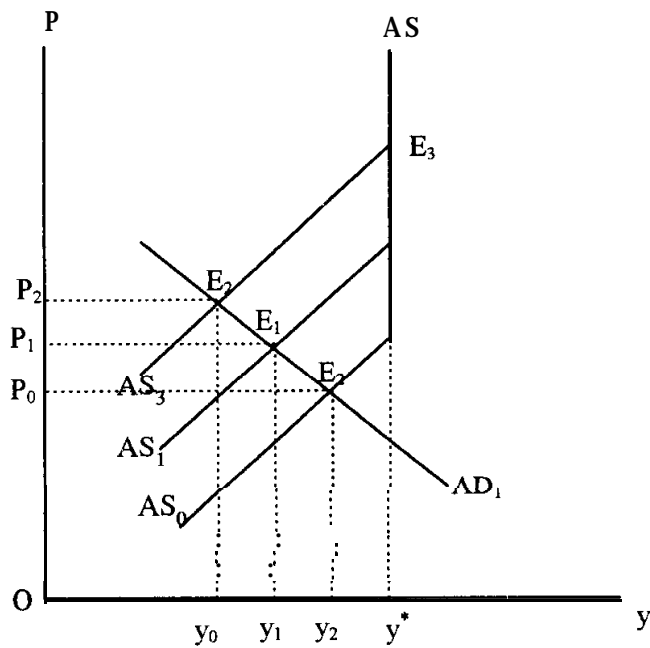

รูปที่ 6.1 เงินเฟ้อที่มีสาเหตุจากทางด้านอุปสงค์

สมมติเดิมเส้นอุปทานรวมคือ AS_1 - AS เส้นอุปสงค์รวมคือ AD_0 เส้น AD_0 ตัดกับเส้นอุปทานรวม ณ E_0 ราคาสินค้าดุลยภาพคือ P_0 และผลผลิตดุลยภาพคือ y_0 ต่อมา สมมติรัฐบาลดำเนินนโยบายการเงินแบบขยายตัว ปริมาณเงินเพิ่มขึ้นจะทำให้เส้น AD_0 เคลื่อนไปทางขวาเป็น AD_1 ณ. ระดับราคาสินค้า P_0 จะเกิดอุปสงค์ส่วนเกินเท่ากับระยะ E_0M จะเกิดแรงดึงให้ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดอุปสงค์ส่วนเกินหมดไป ระดับราคาสินค้าดุลยภาพใหม่คือ P_1 ผลผลิตดุลยภาพใหม่ คือ Y_1 จุดดุลยภาพใหม่จะอยู่ ณ จุด E_1 ถ้ารัฐบาลดำเนินนโยบายการเงินแบบขยายตัว หรือดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัวต่อไปอีก เส้นอุปสงค์รวมก็จะเพิ่มขึ้นจาก AD_1 เป็น AD_2 AD_3 และ AD_4 และต่อไปเรื่อยๆ การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์รวมมากขึ้นๆ จะทำให้ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นเรื่อยๆ ราคาสินค้าที่สูงขึ้นนี้เกิดเพราะมี อุปสงค์ส่วนเกิน (excess demand) ปังจัยด้านอุปสงค์เป็นตัวการที่ทำให้ระดับราคาสูงขึ้น ดังนั้นเงินเฟ้อที่มีสาเหตุมาจากด้านอุปสงค์จึงเรียกว่า The demand-pull inflation อนึ่งการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์รวมในช่วงที่เส้นอุปทานรวมมีสโลปเป็นบวก ราคาสินค้าจะสูงขึ้นไปทางเดียวกันกับการเพิ่มขึ้นของผลผลิต แต่ในช่วงที่เส้นอุปทานรวมเป็นเส้นตั้งฉาก การเพิ่มอุปสงค์รวมจะมีผลทำให้ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นเพียงอย่างเดียว ผลผลิตจะไม่เพิ่มขึ้น ราคาสินค้าที่สูงขึ้นจะเท่ากับอุปสงค์รวมที่เพิ่มขึ้น ในช่วงที่อุปสงค์รวมเพิ่มขึ้นทำให้ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นเท่ากับอุปสงค์รวมที่เพิ่มขึ้นเราเรียกเงินเฟ้อในช่วงนี้ว่า เงินเฟ้อที่แท้จริง (true inflation)

6.2.2 เงินเฟ้อที่มีสาเหตุจากทางด้านอุปทานรวม

เงินเฟ้อที่มีสาเหตุจากทางด้านอุปทานรวมเป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นจากการเลื่อนขึ้นไปทางซ้ายของเส้นอุปทานรวม โดยมีสาเหตุจากการที่แรงงานเรียกร้องค่าจ้างที่เป็นตัวเงินสูงขึ้น หรือเกิดจากการที่มีปัจจัยบางอย่างมากระทบอุปทานโดยฉับพลัน (supply shock) ทำให้อุปทานรวมลดลงทันที เช่นกรณีที่กลุ่ม OPEC ขึ้นราคาน้ำมันในปี ค.ศ. 1973 และ 1979

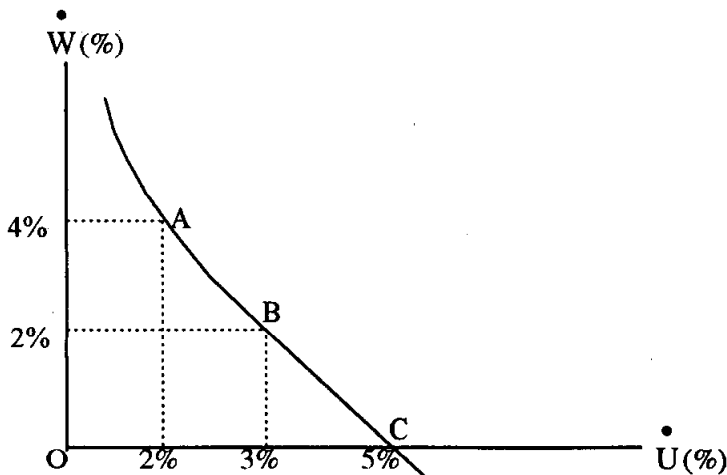
รูปที่ 6.2 เงินเฟ้อที่มีสาเหตุจากทางด้านอุปทาน

สมมติเดิมเส้นอุปทานรวมคือ $AS-AS_0$ เส้นอุปสงค์รวมคือ AD_0 เส้นทั้งสองตัดกัน ณ จุด E_0 ดังนั้นราคาสินค้าคุณภาพคือ P_0 และผลผลิตคุณภาพคือ y_2 สมมติว่าค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้น โดยค่าจ้างที่เป็นตัวเงินในที่นี้เป็นปัจจัยภายนอก (exogeneous variable) นั่นคือไม่ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงานเป็นปัจจัยทางด้านสังคม เส้นอุปทานรวมจะเปลี่ยนจาก $AS-AS_0$ เป็น $AS-AS_1$ เส้นอุปทานรวมเส้นใหม่ตัดกับเส้น AD_0 ณ จุด E_1 ราคาคุณภาพใหม่ คือ P_1 และผลผลิตคุณภาพใหม่คือ y_1 จะเห็นว่าการเรียกร้องค่าจ้างสูงขึ้นจะทำให้ราคาสินค้าเพิ่มขึ้น และผลผลิตลดลง ถ้าแรงงานเรียกร้องค่าจ้างเพิ่มขึ้นอีก เส้นอุปทานรวมจะเคลื่อนจาก $AS-AS_1$ เป็น $AS-AS_2$ เส้น $AS-AS_2$ ตัดกับ AD_0 ที่จุด E_2 ราคาสินค้าคุณภาพจะเพิ่มจาก P_1 เป็น P_2 และผลผลิตคุณภาพจะลดลงจาก y_1 เป็น y_0 เงินเฟ้อที่เกิดจากทางด้านอุปทานจะให้ผล 2 อย่างคือ ราคาสินค้าสูงขึ้น ในขณะที่ผลผลิตลดลง ภาวะการที่เกิดเงินเฟ้อควบคู่กับการชะงักทางเศรษฐกิจเราเรียกว่า stagflation

เงินเฟ้อที่เกิดจากค่าจ้างที่เป็นตัวเงินสูงขึ้น เรียกว่า wage-push inflation และระดับราคาที่สูงขึ้นอันเนื่องมาจากอุปทานรวมเปลี่ยนดังรูปที่ 6.2 เราเรียกว่าเป็นเงินเฟ้อที่เกิดจากต้นทุนการผลิตอย่างแท้จริง อนึ่งภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นจะต้องเริ่มต้นจากการสูงขึ้นของค่าจ้างที่มีสาเหตุจากปัจจัยภายนอกเท่านั้น ค่าจ้างที่ปรับตัวตามกลไกตลาด จะไม่ทำให้เกิดเงินเฟ้อ

6.3 เส้นฟิลลิปส์ (The Phillips Curve)

ในความเป็นจริง เงินเฟ้อที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะมีสาเหตุมาจากทางด้านอุปสงค์ หรือทางด้านอุปทานก็ตามต่างก็ทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน (excess demand) ของสินค้าและบริการทั้งสิ้น อันทำให้ระดับราคาสินค้าสูงขึ้น เงินเฟ้อเมื่อเกิดขึ้นแล้วราคาสินค้าจะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการวิเคราะห์เงินเฟ้อจึงมักจะใช้อัตราเงินเฟ้อเป็นตัววิเคราะห์เส้นฟิลลิปส์ (The Phillips Curve) เป็นเส้นที่เสนอโดย A.W. Phillips อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างระดับการว่างงานกับอัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (\dot{W}) การศึกษาของ A.W. Phillips โดยใช้ข้อมูลอัตราการว่างงานและอัตราค่าจ้างของสหราชอาณาจักรในช่วงปีค.ศ.1861-1957 ฟิลลิปส์ได้พบว่าตัวแปรทั้งสองไม่ได้มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการว่างงานกับอัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงินแสดงดังรูปนี้

รูปที่ 6.3 เส้นฟิลลิปส์

แกนตั้งแทนอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (\dot{W}) แกนนอนแทนอัตราการว่างงาน (\dot{U}) ทุกๆ จุดบนเส้นฟิลลิปส์จะแสดงความสัมพันธ์ที่เป็นปฏิภาคกลับระหว่างอัตราการว่างงานกับอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน เช่น ณ จุด A อัตราการว่างงานเท่ากับ 2% อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงินคือ 4% จุด B อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเป็น 3% อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงินลดลงเหลือ 2% เมื่อระดับอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเป็น 5% อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงินจะเป็นศูนย์ ในกรณีนี้แสดงว่า อัตราการเพิ่มของค่าจ้างที่เป็นตัวเงินจะเท่ากับอัตราการเพิ่มของผลผลิต ดังนั้นระดับราคาจะคงที่

เส้นฟิลลิปส์ในระยะเริ่มแรกแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (\dot{W}) และอัตราการว่างงาน (\dot{U}) เพื่อการง่ายสมมติว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงดังสมการ

$$\dot{W} = \alpha - \epsilon \dot{U} \quad \text{-----}(6.4)$$

α และ ϵ คือค่าพารามิเตอร์ เครื่องหมายลบอยู่หน้า \dot{U} แสดงว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (\dot{W}) และอัตราการว่างงาน (\dot{U}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากสิ่งที่เราสนใจคืออัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาหรืออัตราเงินเฟ้อ (\dot{P}) ดังนั้นเพื่อที่จะใช้เส้นฟิลลิปส์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับอัตราการจ้างงานก่อนอื่นจะต้องแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (\dot{W}) และอัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินเฟ้อ (\dot{P}) จากสัดส่วนของส่วนแบ่งของแรงงานที่แท้จริง ซึ่งคือผลคูณของค่าจ้างที่แท้จริงกับจำนวนการจ้างแรงงาน $\left(\left(\frac{W}{P}\right) \cdot N\right)$ และรายได้ประชาชาติที่แท้จริง (the real national income : Y) นั่นคือ

$$\frac{\left(\frac{W}{P}\right) \cdot N}{Y} = \frac{W/P}{Y/N} \quad \text{.....}(6.5)$$

ส่วนแบ่งของแรงงานต่อผลผลิตมีค่าค่อนข้างคงที่ ถ้าอัตราส่วนระหว่าง $(W/P) / (Y/N)$ มีค่าคงที่ ดังนั้น อัตราการเปลี่ยนแปลงจะเป็นศูนย์

$$\dot{W} - \dot{P} - \left(\frac{\dot{Y}}{N} \right) = 0 \quad \dots\dots\dots(6.6)$$

$\left(\frac{\dot{Y}}{N} \right)$ คือ อัตราการเพิ่มขึ้นของผลผลิตต่อแรงงาน 1 คน หรืออัตราการเจริญเติบโตของประสิทธิภาพ ในที่นี้ใช้แทนด้วย (ρ) ดังนั้น การสมการที่ (6.6) จะได้

$$\dot{P} = \dot{W} - \rho \quad \dots\dots\dots(6.7)$$

แทนค่า

$$\dot{W} = \alpha - \epsilon \cup \text{ ลงในสมการ 6.7 จะได้}$$

$$\dot{P} = \alpha - \epsilon \cup - \rho \quad \dots\dots\dots(6.8)$$

สมการ 6.8 คือสมการของเส้นฟิลลิปส์ซึ่งวัดความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับอัตราการว่างงาน และจะวัดพลังความกดดันของอุปสงค์ในตลาดแรงงานและในตลาดผลผลิต

การวิเคราะห์เส้นฟิลลิปส์เท่าที่ผ่านมาได้กระทำในรูปของอัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน อย่างไรก็ตามแรงงานทั่ว ๆ ไปจะสนใจค่าจ้างที่แท้จริง นั่นคือสนใจต้นทุนการจ้างแรงงานเปรียบเทียบกับมูลค่าของผลผลิตที่แท้จริง ถ้าค่าจ้างที่เป็นตัวเงินคงที่ทั้งนี้เพราะราคาผลผลิตสูงขึ้น ดังนั้นทั้งธุรกิจและแรงงานจะสนใจเรื่องของเงินเฟ้อในช่วงเวลาของการเจรจาต่อรอง อย่างไรก็ตาม การต่อรองค่าจ้างจะถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า แต่อัตราเงินเฟ้อในอนาคตจะเป็นเท่าไรไม่มีใครรู้แน่นอน นอกเสียจากต้องคาดการณ์ ดังนั้นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าจ้างจะประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ

1. การเพิ่มอัตราค่าจ้างที่แท้จริงเกิดจากการมีอุปสงค์ส่วนเกินต่อแรงงาน หรือเกิดการขาดแคลนแรงงาน
2. อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ (the expected rate of inflation) ความสัมพันธ์แสดงได้ดังสมการ

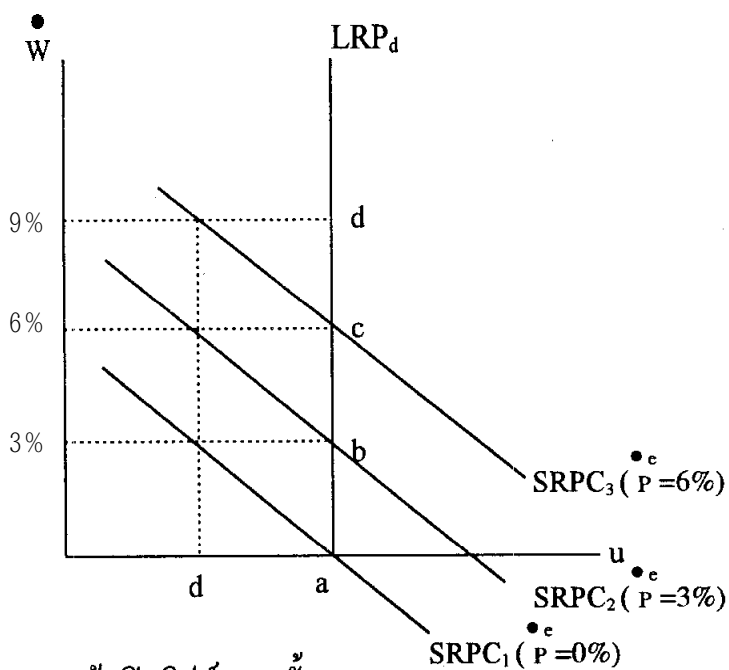
$$\dot{W} = f[u] + \dot{P}^c \dots\dots\dots(6.9)$$

\dot{W} = อัตราการเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน

U = อัตราการว่างงาน

\dot{P}^c = อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์

$f[u]$ คือฟังก์ชันของเส้นฟิลลิปส์มาตรฐานตามรูป 6.3 ส่วน \dot{P}^c ที่เพิ่มเข้าไปเพื่อกำหนดอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน เพื่อการง่ายในการวิเคราะห์เส้นฟิลลิปส์ตามสมการ สมมติว่าเส้นฟิลลิปส์เป็นเส้นตรง และอัตราการเพิ่มของประสิทธิผลมีค่าเป็นศูนย์ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงในค่าจ้างที่เป็นตัวเงินสุดท้ายแล้วจะเท่ากับการเปลี่ยนแปลงของราคาพอดิ เมื่อราคาທີ່คาดการณ์เพิ่มขึ้นเส้นฟิลลิปส์จะเคลื่อนขึ้นไปทางขวา ดังแสดงในรูป 6.4

รูปที่ 6.4 เส้นฟิลลิปส์ระยะสั้นและระยะยาว

เส้น $SRPC_1$ ($\dot{P}^c = 0\%$), $SRPC_2$ ($\dot{P}^c = 3\%$) และ $SRPC_3$ ($\dot{P}^c = 6\%$) คือเส้นฟิลลิปส์ระยะสั้น ณ ระดับราคาທີ່คาดการณ์เท่ากับร้อยละ 0, 3 และ 6 ตามลำดับ เมื่ออัตราการว่างงานเท่ากับ oa อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์จะเท่ากับ 0% การว่างงาน oa จะเป็นการว่างงาน

โดยสมัครใจ จะไม่มีการว่างงานโดยไม่สมัครใจหรือไม่มีอุปทานของแรงงานส่วนเกิน ระดับราคาและค่าจ้างจะอยู่ในดุลยภาพหรือเป็นราคาและค่าจ้างคงที่ การว่างงาน oa เป็น อัตราการว่างงานที่เรียกว่าการว่างงานตามธรรมชาติ (the natural rate of unemployment) สมมติรัฐบาลต้องการลดอัตราการว่างงานลงด้วยการเพิ่มปริมาณการผลิตเพื่อให้เพียงพอกับ อุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น จะมีผลให้การว่างงานลดลง ค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน จะเพิ่มขึ้น โดยสมมติว่าอัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ด้านอุปทานของแรงงาน เมื่อค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้นจะมีการเสนอขายแรงงานมากขึ้นด้วย หนึ่งค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน ที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้นด้วย ราคาสินค้าจะสูงขึ้นในสัดส่วนเดียวกับค่าจ้างที่เป็น ตัวเงินคือร้อยละ 3 ดังนั้นค่าจ้างที่แท้จริงจะไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อแรงงานคาดหวังระดับราคา สินค้าในอนาคตจะสูงขึ้นแรงงานจะต่อรองเรียกร้องค่าจ้างเพิ่มขึ้น ผลที่ตามมาคืออัตราค่า จ้างที่เป็นตัวเงินจะต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ทั้งนี้เพื่อจะทำให้ค่าจ้างที่แท้จริงสูงขึ้นร้อยละ 3 และสามารถรักษาระดับการว่างงานให้ไว้ ณ od สถานการณ์นี้อาจเกิดขึ้นโดยต้องเพิ่มใน อัตราการขยายตัวทางการเงิน เพื่อชดเชยระดับราคาสินค้าที่สูงขึ้น เส้นฟิลลิปส์ระยะสั้นจะ ย้ายจาก $SRPC_1$ เป็น $SRPC_2$ เมื่อมีการคาดการณ์ว่าอัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้นอีก ขณะที่ อัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงินสูงขึ้น ร้อยละ 6 จะทำให้มีการคาดการณ์ว่าระดับราคาจะสูงขึ้นร้อย ละ 6 เช่นกัน ดังนั้นอัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงินต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ทั้งนี้เมื่อรักษาอัตราการ ว่างงานให้คงอยู่ ณ od โดยการเปรียบเทียบ สมมุติว่า ณ ระดับการว่างงาน od และอัตรา เงินเฟ้อสูงขึ้นร้อยละ 6 และรัฐบาลไม่เพิ่มปริมาณเงิน ผลที่ตามมาคือ ระดับราคาสินค้าสูง ขึ้นจะทำให้มูลค่าที่แท้จริงของปริมาณเงินลดลง อุปสงค์รวมจะลดลง การจ้างงานจะลดลง และการว่างงานจะเพิ่มขึ้น ในทางปฏิบัติการว่างงานจะเพิ่มขึ้นไปสู่ oa และอัตราการว่าง งาน oa ขณะนี้จะเกิดขึ้นโดยมีอัตราเงินเฟ้อต่างกันร้อยละ 6 ถ้าลากเส้นเชื่อมโยงระหว่าง จุดแสดงอัตราเงินเฟ้อระดับต่าง ๆ โดยที่ทำให้อัตราการว่างงานเท่ากับ oa เช่น จุด b (อัตรา เงินเฟ้อ 3%) และจุด C (อัตราเงินเฟ้อ 6%) เส้นที่ได้คือเส้นฟิลลิปส์ระยะยาว (the long-run Phillips curve: LRPC) การว่างงาน oa คือ อัตราการว่างงานตามธรรมชาติ (the natural rate of unemployment) เป็นอัตราที่ถูกกำหนดโดยคุณลักษณะเชิงโครงสร้างของตลาดแรง งาน หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่า การว่างงาน oa เป็นอัตราการว่างงานตามธรรมชาติโดยอัตราการ

ว่างงานนี้จะไม่ขึ้นอยู่กับอัตราเงินเฟ้อ เมื่อการว่างงานคือผลต่างระหว่างอุปทานของแรงงาน และระดับการจ้างงาน ดังนั้นการว่างงานระดับหนึ่งๆ จะสะท้อนภาพของการจ้างงานที่สอดคล้องกันด้วย สำหรับการว่างงานตามธรรมชาติ จะสะท้อนระดับการจ้างงานเต็มที่ และความสามารถในการผลิตของระบบเศรษฐกิจเมื่อมีการจ้างงานเต็มที่ ในระยะยาวจะไม่มี การเลือกระหว่างการว่างงาน และเงินเฟ้อ การว่างงานที่ลดลงต่ำกว่าอัตราว่างงานตามธรรมชาติ จะเกิดขึ้น โดยการยอมรับต้นทุนของเงินเฟ้อสูงขึ้น การเพิ่มในปริมาณเงินในระยะแรก เป็นเหตุให้การว่างงานลดลงเพราะ การคาดการณ์เงินเฟ้อแบบไม่สมบูรณ์ เมื่อไรที่มีการปรับตัวทำให้เงินเฟ้อที่คาดการณ์เท่ากับเงินเฟ้อตามความเป็นจริง การว่างงานจะกลับมาอยู่ ณ อัตราการว่างงานตามธรรมชาติ การปรับการคาดการณ์ยิ่งเร็วเท่าไร ระยะเวลาที่การว่างงานจะกลับมาอยู่ ณ ระดับการว่างงานตามธรรมชาติก็จะยิ่งสั้น

โดยสรุปเส้นฟิลลิปส์ในระยะสั้นเป็นเส้นแสดงความสัมพันธ์ในเชิงผกผันระหว่างอัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงาน ลักษณะของเส้นเป็นเส้นลาดลงจากซ้ายไปขวา เส้นฟิลลิปส์แต่ละเส้นจะแสดงระดับราคาที่คาดการณ์คงที่ระดับหนึ่ง ระดับราคาที่คาดการณ์ยิ่งเพิ่มขึ้นเส้นฟิลลิปส์จะยิ่งเคลื่อนไปทางขวา เส้นฟิลลิปส์ระยะยาวเป็นเส้นตั้งฉาก ณ ระดับอัตราการว่างงานตามธรรมชาติ (*the natural rate of unemployment*) ซึ่งเป็นอัตราการว่างงานที่เกิดขึ้นเมื่อมีการจ้างงานเต็มที่ อุปทานของแรงงานเท่ากับอุปสงค์ต่อแรงงาน

6.4 เงินเฟ้อแบบพลวัต

ก. อุปสงค์รวมพลวัต (*The dynamic aggregate demand curve*)

ในบทที่ 3 อธิบายอุปสงค์รวม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างระดับราคาและระดับผลผลิต แต่การศึกษาเงินเฟ้อแบบพลวัต อุปสงค์รวมจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง อัตราเงินเฟ้อและอัตราการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์รวม เส้นอุปสงค์รวมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อและอัตราการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์รวมจะเรียกว่าเส้นอุปสงค์รวมพลวัต สมการแสดงเส้นอุปสงค์รวมพลวัตคือ

$$y = y_1 + \phi[m - \dot{P}] + \sigma f \quad \dots\dots\dots(6.10)$$

หรือ

$$\dot{P} = m - \frac{1}{\phi} [y - y_{-1}] \quad \dots\dots\dots(6.11)$$

$y - y_{-1}$ = การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์รวม ซึ่งถูกกำหนดโดยอัตราการขยายตัวทางการเงินและการคลัง

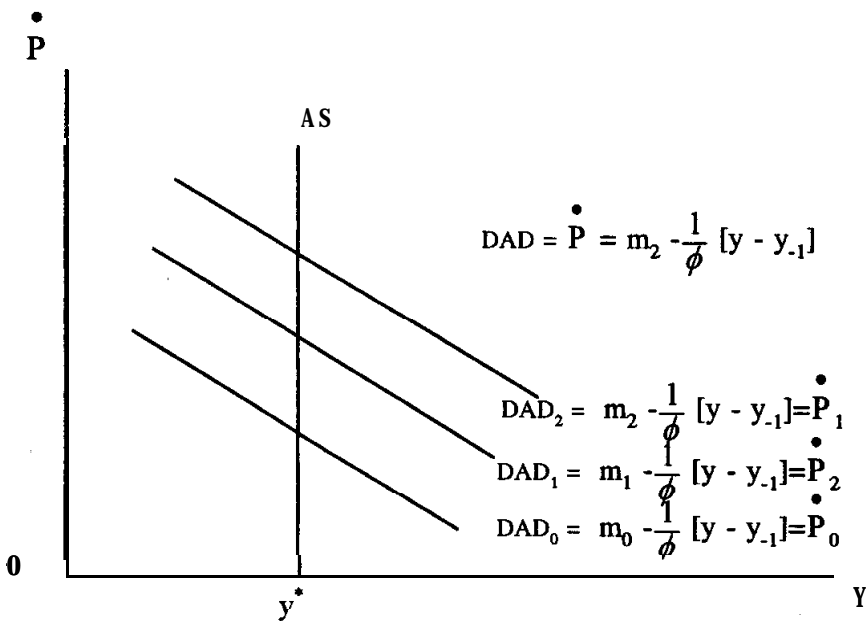
m = อัตราการขยายตัวของปริมาณเงิน

ϕ = ตัวทวีทางการเงิน

σ = ตัวทวีทางการคลัง

σf = ผลกระทบต่ออุปสงค์ของการขยายตัวทางการคลัง

\dot{P} = อัตราเงินเฟ้อ

รูปที่ 6.5 เส้นอุปสงค์รวมเชิงพลวัต (The dynamic aggregate demand: DAD)

เส้นอุปสงค์รวมเชิงพลวัต แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับผลผลิตเมื่อกำหนดให้อัตราการขยายตัวของเงินคงที่ ทั้งนี้เพราะเมื่อกำหนดอัตราการขยายตัวของเงินให้อัตราเงินเฟ้อที่ลดลงหมายความว่า ยอดเงินที่แท้จริง (the real balance) จะสูงขึ้น ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยจะลดลง และอุปสงค์รวมจะเพิ่มขึ้น เส้นอุปสงค์รวมเชิงพลวัตมีสโลป

เป็นลบเกิดจากความสัมพันธ์ดังอธิบายข้างต้นนั้นคืออัตราเงินเฟ้อยิ่งลดลง แสดงว่ายอดเงินสดที่แท้จริงยิ่งมากขึ้น ที่ตั้งของเส้นอุปสงค์รวมเชิงพลวัตขึ้นอยู่กับระดับผลผลิตในปีก่อน (y_{-1}) ระดับผลผลิตในปีก่อนยิ่งสูงอัตราเงินเฟ้อที่สอดคล้องกับระดับผลผลิตในปัจจุบันบนเส้นอุปสงค์รวมที่กำหนดให้ การเปลี่ยนแปลงอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงิน จะทำให้เส้น DAD เคลื่อนไปทางขวาเป็นระยะที่เท่ากับอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินจาก M_0 เป็น M_1 และ M_2 ทำให้เส้นอุปสงค์รวมพลวัตเพิ่มจาก DAD_0 เป็น DAD_1 และ DAD_2 ตามลำดับ

ข. อุปทานรวมเชิงพลวัต (the dynamic aggregate supply)

การหาเส้นอุปทานรวมเชิงพลวัตจะกระทำโดยการแปลงเส้นฟิลลิปส์ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการว่างงาน ณ ระดับราคาที่คาดการณ์ซึ่งกำหนดให้คงที่ มาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อและระดับผลผลิต เมื่อลากเส้นฟิลลิปส์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (\dot{W}) กับอัตราการว่างงาน (\dot{U}) โดยที่อัตราการเปลี่ยนแปลงในค่าจ้างที่เป็นตัวเงินจะสะท้อนภาพของอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับราคา นั่นคือ

ถ้า
$$\dot{W} = \frac{W_t - W_{t-1}}{W_{t-1}} \times 100 \quad \dots\dots\dots(6.12)$$

และ

$$\dot{P} = \frac{P_t - P_{t-1}}{P_{t-1}} \times 100 \quad \dots\dots\dots(6.13)$$

ดังนั้น

$$\dot{W} = \dot{P} \quad \dots\dots\dots(6.14)$$

ทางด้านอัตราการว่างงานจะสะท้อนภาพของการจ้างงานและผลผลิต ดังนั้นสมการของเส้นฟิลลิปส์ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (\dot{W}) กับระดับผลผลิต คือ

$$\dot{W} = \lambda[y - y^*] \quad \dots\dots\dots(6.15)$$

สมการ (8.15) อธิบายว่า ระดับผลผลิตยิ่งมากอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างที่เป็นตัวเงินจะยิ่งมากขึ้น สมการ 8.15 ไม่ได้อธิบายถึงผลของเงินเฟ้อที่คาดการณ์ที่มีผลต่อกำหนดค่าจ้างเมื่อนำเรื่องเงินเฟ้อที่คาดการณ์เข้ามาพิจารณา สมการจะกลายเป็น

$$\dot{W} = \dot{P}^e + \lambda [y - y^*] \quad \dots\dots\dots(6.16)$$

\dot{P}^e = อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ (the expected inflation rate) สมการ 8.16 เรียกว่า the expectations - augmented wage - Phillips curve) นั่นคือเป็นสมการของเส้นฟิลลิปส์ที่มีเรื่องเงินเฟ้อที่คาดการณ์เข้ามา มีบทบาทสมการนี้แสดงว่า ณ ระดับผลผลิตที่กำหนดให้อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ยิ่งมากค่าจ้างที่เป็นเงินก็ยิ่งสูง

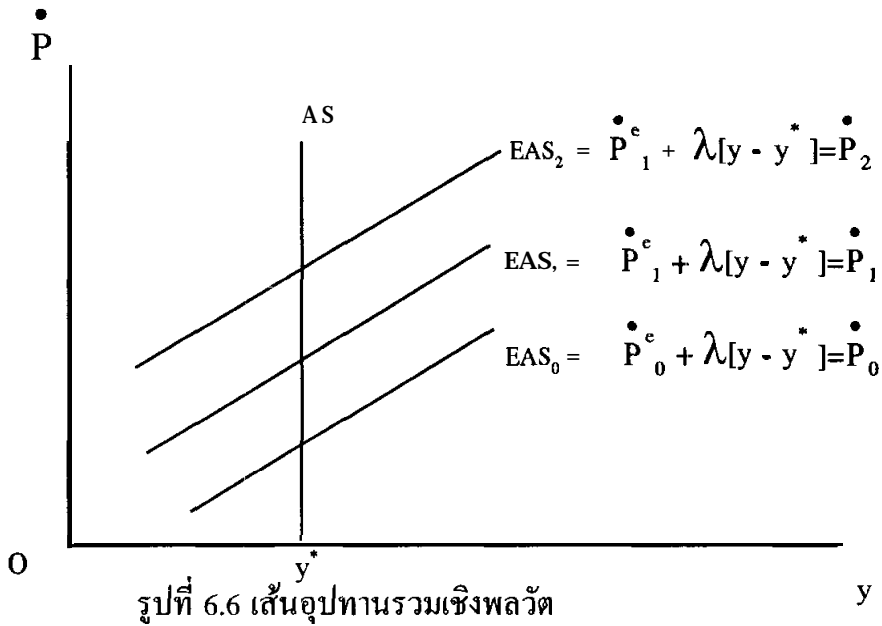
การแปลงเส้นฟิลลิปส์ที่การคาดการณ์เข้ามา มีบทบาท (the expectations - augmented wage - Phillips curve) เป็นเส้นอุปทานรวมที่มีเรื่องการคาดการณ์ระดับราคาเข้ามา มีบทบาท (the exputations-augmented aggregate supply curve) หรือเส้นอุปทานรวมเชิงพลวัต (the dynamic aggregate supply curve) ภายใต้ข้อสมมติที่ว่าราคาที่บวกเพิ่มขึ้น (markup pricing) ขึ้นอยู่กับต้นทุนของแรงงานหรือค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน ดังนั้น อัตราการเพิ่มขึ้นของราคาจะเท่ากับอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้าง นั่นคือ

$$\dot{P} = \dot{W} \quad \dots\dots\dots(6.17)$$

แทนค่าสมการ (6.16) ลงในสมการ (6.17) จะได้

$$\dot{P} = \dot{P}^e + \lambda [y - y^*] \quad \dots\dots\dots(6.18)$$

สมการ (8.18) คือสมการของเส้นอุปทานรวมที่มีเรื่องการคาดการณ์ระดับราคาเข้ามาเกี่ยวข้อง (the expectation - augmented aggregate supply curve) หรือสมการของเส้นอุปทานรวมพลวัต (the dynamic aggregate supply curve) เป็นการอธิบายที่ใช้อัตราเงินเฟ้อแทนที่ระดับราคาในการศึกษาเงินเฟ้อที่กำลังเกิดขึ้น (on going inflation)

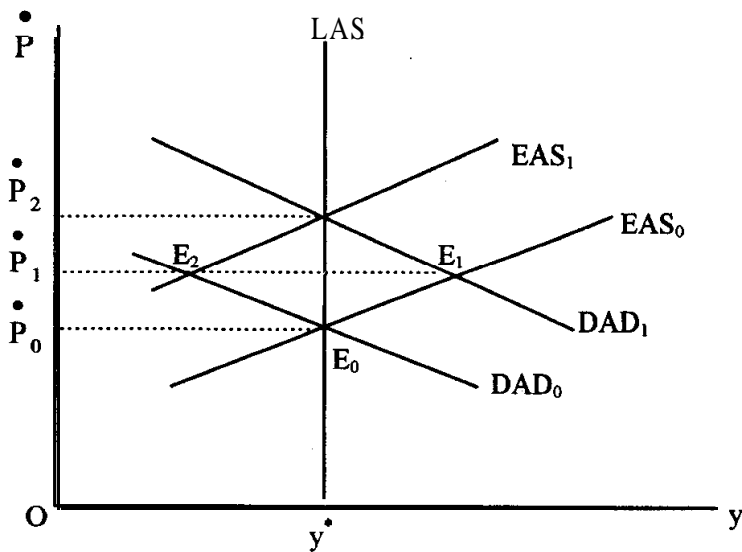

เส้น EAS_0 , EAS_1 และ EAS_2 คือเส้นอุปทานรวมที่มีเรื่องราคาที่เกิดการเข้ามาเกี่ยวข้องกับเหมือนกับที่เราได้ศึกษาในบทที่ 6 เป็นเส้นอุปทานรวมเชิงพลวัตระยะสั้น เส้น EAS แต่ละเส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคากับผลผลิต เมื่อกำหนดระดับราคาที่เกิดการค้น ซึ่งคงที่ให้เป็นเส้นอุปทานระยะสั้น เพราะสมมติให้ระดับเงินเพื่อที่คาดการณ์คงที่ เส้นนี้จะแสดงว่าเมื่อกำหนดระดับเงินเพื่อที่คาดการณ์ให้ตลอดเส้นอุปทานรวมระยะสั้น (EAS) อัตราเงินเฟ้อจะเพิ่มขึ้นพร้อมการเพิ่มขึ้นของผลผลิตระดับผลผลิตยิ่งเพิ่มอัตราเงินเฟ้อก็ยิ่งสูง อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ยิ่งมากเส้นอุปทานรวมระยะสั้น (EAS) ก็จะยิ่งเคลื่อนสูงขึ้นเช่น เมื่อ \dot{P}^c_1 เพิ่มเป็น \dot{P}_1 และ \dot{P}_2 เส้น EAS จะเพิ่มจาก EAS_0 เป็น EAS_1 และ EAS_2 ตามลำดับ ระยะระหว่างเส้น EAS แต่ละเส้นจะเท่ากับ ความแตกต่างของอัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ บนเส้น EAS แต่ละเส้นจะแสดงการเลือกระหว่างอัตราเงินเฟ้อและผลผลิต นั่นคือถ้าจะลดอัตราเงินเฟ้อจำเป็นจะต้องลดอัตราผลผลิตด้วย ซึ่งนำไปสู่เศรษฐกิจถดถอย (recession) มีผลให้อัตราการเพิ่มของค่าจ้างลดลง เพราะการว่างงานที่มากขึ้น สุดท้ายนำไปสู่การลดลงของอัตราเงินเฟ้อ

เส้นตั้งฉาก ณ จุด y^* คือเส้นอุปทานรวมระยะยาว (the long-run aggregate supply curve) ทุกๆ จุดบนเส้นอุปทานรวมระยะยาวจะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอัตรา

เงินเพื่อกับผลผลิต เมื่ออัตราเงินเฟ้อตามความเป็นจริง (the actual inflation) เท่ากับอัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ (the expected inflation) เมื่อ $\dot{P} = \dot{P}^e$ ดังนั้น $y = y^*$ เส้นอุปทานรวมระยะยาวเป็นเส้นที่ลากต่อระหว่างจุดที่อยู่บนเส้น EAS ซึ่งทำให้อัตราเงินเฟ้อตามความเป็นจริงเท่ากับอัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ เส้นอุปทานรวมระยะยาวซึ่งเป็นเส้นตั้งฉากจากความว่าในระยะยาวระดับผลผลิตจะไม่ขึ้นอยู่กับอัตราเงินเฟ้อ

ค. การกำหนดอัตราเงินเฟ้อและผลผลิต

รูปที่ 6.7 อัตราเงินเฟ้อและผลผลิตในระยะสั้น

แกนตั้งแทนอัตราเงินเฟ้อ แกนนอนแทนผลผลิต จุดสภาพเริ่มแรกคือ E_0 ซึ่งจุดตัดระหว่างเส้นอุปสงค์รวมพลวัต (DAD_0) เส้นอุปทานรวมเชิงพลวัต (EAS_0) และเส้น LAS ผลผลิตจุดสภาพคือ y^* อัตราเงินเฟ้อจุดสภาพคือ P_0 การเพิ่มขึ้นของอุปสงค์รวมทำให้ DAD_0 เคลื่อนเป็น DAD_1 จุดสภาพในระยะสั้นจะเปลี่ยนจาก E_0 เป็น E_1 ผลผลิตจะเพิ่มขึ้น อัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้นเป็น P_1 การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์รวมพลวัตจาก DAD_0 เป็น DAD_1 มีสาเหตุจากการเพิ่มในอัตรากาไรขยายตัวของเงิน หรืออาจจะเกิดจากการเพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาล หรือการลดภาษีก็ได้ แม้ว่าสมการ DAD_0 ไม่ได้รวมตัวแปรทั้งสองไว้ใน

สมการ นอกจากนี้ที่ตั้งของเส้นอุปสงค์รวมยังขึ้นอยู่กับระดับผลผลิตในช่วงเวลาก่อนด้วย ผลผลิตในช่วงเวลาก่อนยิ่งมากขึ้นเส้นอุปสงค์รวมก็จะยิ่งเพิ่มขึ้น

ในที่นี้สมมติให้การเพิ่มขึ้นของอัตราการขยายตัวทางการเงินเป็นตัวที่ทำให้เส้นอุปสงค์รวมเปลี่ยนจาก DAD_0 เป็น DAD_1 จะเห็นว่าการเพิ่มขึ้นในอัตราการขยายตัวทางการเงินเป็นเหตุให้อัตราเงินเฟ้อและผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งคู่ แต่การเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราการขยายตัวของเงิน ดังนั้นในระยะสั้นการเพิ่มขึ้นของอัตราการขยายตัวของเงินร้อยละ 1 จะทำให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 1

การเคลื่อนย้ายของเส้นอุปทานรวมที่มีเรื่องการคาดการณ์ระดับราคาเข้ามาเกี่ยวข้อง (EAS) จะกระทบอัตราเงินเฟ้อและระดับผลผลิต เช่นการเปลี่ยนจากเส้น EAS_0 เป็น EAS_1 คุณภาพจะเปลี่ยนจากจุด E_0 เป็น E_2 อัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้นผลผลิตจะลดลง

ในระยะยาว อัตราการขยายตัวของเงินจะคงที่ อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์จะปรับตัวเท่ากับอัตราเงินเฟ้อตามความเป็นจริง สถานการณ์นี้เรียกว่า a steady state พิจารณาสมการอุปสงค์รวมซึ่ง

$$P = m - \frac{1}{\phi} [y - y_{t-1}]$$

เมื่อผลผลิตคงที่แสดงว่า $y = y_{t-1}$ อัตราเงินเฟ้อจะเท่ากับอัตราการขยายตัวของเงิน ($P=m$) ดังนั้น ณ a steady state อัตราเงินเฟ้อจะถูกกำหนดโดยอัตราการขยายตัวของเงินเพียงตัวเดียว

พิจารณาด้านอุปทานรวม ซึ่งมีรูปสมการ คือ

$$P = P^c + \lambda [y - y^*]$$

ในระยะยาว ผลผลิตจะเท่ากับผลผลิต ณ ระดับการจ้างงานเต็มที่ ($y = y^*$) ดังนั้น $P = P^c$ ดังนั้นอัตราการขยายตัวของปริมาณเงินจะกำหนดอัตราเงินเฟ้อ และผลผลิต ณ ระดับการจ้างงานเต็มที่

ในความเป็นจริงสถานหยุดนิ่ง (steady state) เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้น เพราะจะมีปัจจัยที่กระทบอุปทานรวมและอุปสงค์รวมตลอดเวลาถ้าวคือ การเปลี่ยนแปลงในการคาดการณ์ ในกำลังแรงงาน (labor force) ในราคาของปัจจัยการผลิต ในวิธีการผลิต

จะกระทบทางด้านอุปทานรวม การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลัง ในรสนิยมของผู้บริโภค ในนโยบายการเงินจะกระทบทางด้านอุปสงค์ การถูกกระทบของทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทานทำให้เศรษฐกิจไม่อยู่ในสถานคงที่ (a steady state)

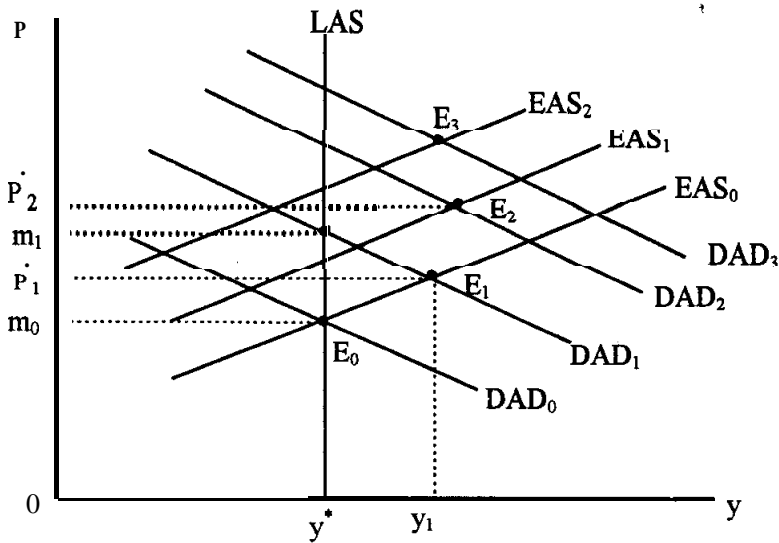
6.5 การปรับตัวเชิงพลวัตของผลผลิตและเงินเฟ้อ

เนื่องจากมีปัจจัยหลายตัวที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อและผลผลิตเปลี่ยนแปลงในระยะสั้น ในขณะที่ ณ สถานที่ยุคหนึ่ง ผลผลิตอยู่ ณ ระดับการจ้างงานเต็มที่ เงินเฟ้อถูกกำหนดโดยอัตราขยายตัวของเงิน การพัฒนาของเศรษฐกิจเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว เมื่อมีปัจจัยมากระทบทางด้านอุปทานรวมอย่างฉับพลัน (supply shock) หรือทางด้านอุปสงค์ (demand disturbance) โดยอาศัยสมการอุปทานรวมเชิงพลวัต คือ

$$P = P_1 + \lambda [y - y^*]$$

และ สมการอุปสงค์รวมเชิงพลวัต คือ

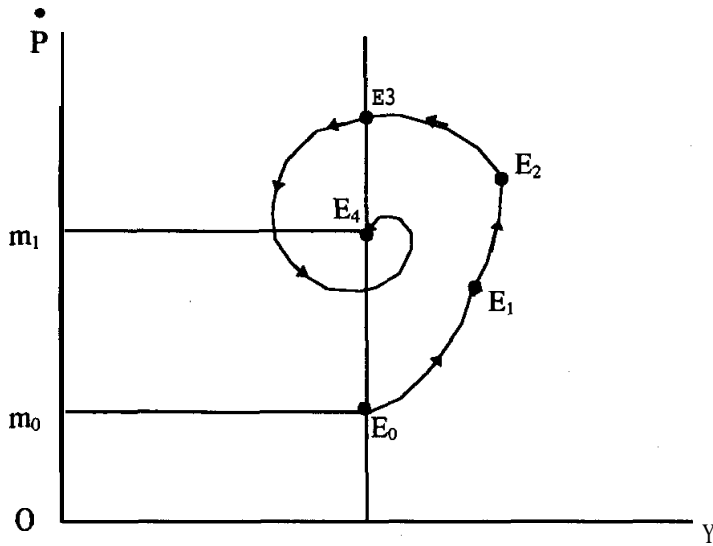
$$\pi = m - \frac{1}{\phi} [y - y_{t-1}]$$

รูปที่ 6.8 การปรับตัวเชิงพลวัตเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราขยายตัวของเงิน

เศรษฐกิจเริ่มแรกอยู่ ณ จุด E_0 ผลผลิต ณ ระดับการจ้างงานเต็มที่ (y^*) อัตราเงินเฟ้อ ($\dot{P} = m_0$) ต่อมาสมมุติว่าอัตราการขยายตัวของเงินเพิ่มเป็น m_1 เส้น DAD_0 จะเปลี่ยนเป็น DAD_1 อัตราเงินเฟ้อเพิ่มเป็น \dot{P}_1 ผลผลิตเพิ่มเป็น y_1 การเปลี่ยนแปลงนี้จะกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงต่อไป ทางด้านอุปทานรวม การเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อ ทำให้เงินเฟ้อที่คาดการณ์เพิ่มขึ้น เส้นอุปทานรวม EAS_0 จะเปลี่ยนเป็น EAS_1 เส้นอุปสงค์รวมจะเลื่อนขึ้นเพราะระดับผลผลิตเพิ่มขึ้นในช่วงเวลา ก่อน บนเส้นอุปสงค์รวมเส้นใหม่ (DAD_1) อัตราเงินเฟ้อจะเท่ากับ \dot{P}_1 ณ ระดับผลผลิต y_2

ในช่วงเวลาที่ 2 คุณภาพจะอยู่ ณ จุด E_2 ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์รวมจาก DAD_1 เป็น DAD_2 และอุปทานรวมระยะสั้นเปลี่ยนจาก EAS_0 เป็น EAS_1 อัตราเงินเฟ้อในช่วงเวลาที่ 2 คือ \dot{P}_2 แต่การเปลี่ยนแปลงของผลผลิตไม่ชัดเจน ระดับผลผลิตในช่วงเวลาที่ 2 อาจต่ำกว่า หรือสูงกว่าผลผลิตในช่วงเวลาที่ 1 ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุปสงค์รวมหรืออุปทานรวมอันไหนเปลี่ยนแปลงมากกว่ากัน ในรูป 6.8 ผลผลิตจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากกว่า y_1 ขบวนการการเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปทานรวมและเส้นอุปสงค์รวมจะเกิดขึ้นต่อไปเรื่อยๆ คุณภาพในช่วงเวลาที่ 3 จะเป็น E_3 ซึ่งอัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้นระดับผลผลิตจะลดต่ำลงจากช่วงเวลาก่อนเศรษฐกิจจะค่อยๆ ปรับตัวจนกลับมาอยู่ ณ ระดับ y^* หรือที่จุด E_4 รูปที่ 6.9 แสดงรูปแบบการปรับตัวของระบบเศรษฐกิจจากจุด E_1 (คุณภาพในช่วงเวลาที่ 1) สู่คุณภาพ ณ สถานหยุดนิ่ง (a steady state) ที่ E_4 เพื่อให้เห็นภาพการปรับตัวได้ชัดเจนขึ้นจำต้องลบเส้นอุปสงค์และอุปทานออกไปให้คงเหลือไว้แต่จุด E_0, E_1, E_2, E_3 และ E_4 ทั้งนี้เพื่อแสดงวิถีทางของการปรับตัวแสดงในรูปที่ 6.9

รูปที่ 6.9 วิธีทางการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ ณ steady state ใหม่

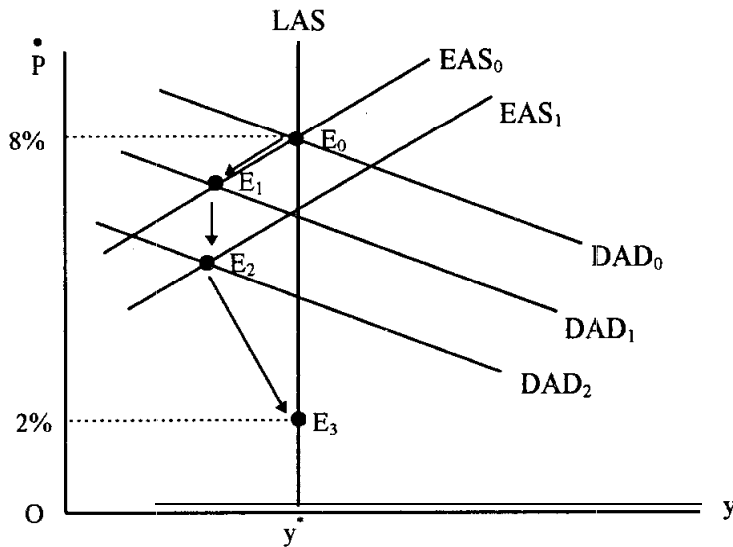
การปรับตัวจะเริ่มจากจุด E_1 เป็น E_2 เป็น E_3 และเข้าสู่ E_4 ในช่วงปรับตัวจะมีช่วงที่ผลผลิตลดลง แต่เงินเพื่อเพิ่มขึ้น ผลผลิตลดลง เช่นจากจุด E_2 เป็น E_3 ความสัมพันธ์ในลักษณะผกผันเช่นนี้เรียกว่า stagflation นั่นคือ ภาวะ stagflation เกิดขึ้นเมื่อเงินเฟ้อสูง ขณะที่ผลผลิตกำลังลดลงหรืออย่างน้อยก็ไม่เพิ่มขึ้น ผลผลิตบางช่วงเวลาลดต่ำกว่าผลผลิต ณ ระดับการจ้างงานเต็มที่ และอัตราเงินเฟ้อบางช่วงเวลาก็มากกว่า m_1 บางช่วงเวลาก็น้อยกว่าเศรษฐกิจจะผันผวนอยู่รวม ๆ จุดดุลยภาพจุดใหม่ (E_4)

ถ้าเศรษฐกิจมีความแน่นอน นั่นคือการพยากรณ์เป็นไปอย่างถูกต้องว่าอะไรจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ในกรณีนี้อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์จะเท่ากับอัตราเงินเฟ้อตามความเป็นจริง ($\dot{P} = \dot{P}^e$) แทนค่าลงไปในสมการอุปทานรวมจะได้ $y = y^*$ นั่นคือถ้ามีการพยากรณ์อย่างถูกต้องแม่นยำ เศรษฐกิจจะอยู่ ณ ระดับการจ้างงานเต็มที่เสมอ ถ้าเราลดอัตราค่าขายตัวของเงินลงอย่างมากทันที เส้นอุปสงค์รวมจะเปลี่ยนจาก DAD_0 เป็น DAD_1 เศรษฐกิจจะเปลี่ยนจากจุด E_0 มาอยู่ที่ E_1 เศรษฐกิจจะถดถอยมาก แต่เพราะว่าเส้นอุปทานรวมเป็นเส้นค่อนข้างราบ อัตราเงินเฟ้อในระยะแรกจะลดลงไม่มาก การคาดการณ์เกี่ยวกับเงินเฟ้อก็จะลดมาไม่มากเส้น EAS จะเคลื่อนจาก EAS_0 เป็น EAS_1 ไม่มาก ทำให้อัตราเงินเฟ้อตามความเป็นจริงลดลงมากกว่าที่คาดการณ์ สุดท้ายแล้วทั้งเงินเฟ้อ

และผลผลิตจะเพิ่มขึ้นเศรษฐกิจจะปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ ณ จุด E_3 โดยผลผลิตอยู่ที่ ณ. ระดับ การจ้างงานเต็มทีขณะที่อัตราเงินเฟ้อลดลงเหลือร้อยละ 2

6.6 กลยุทธ์ในการลดเงินเฟ้อ

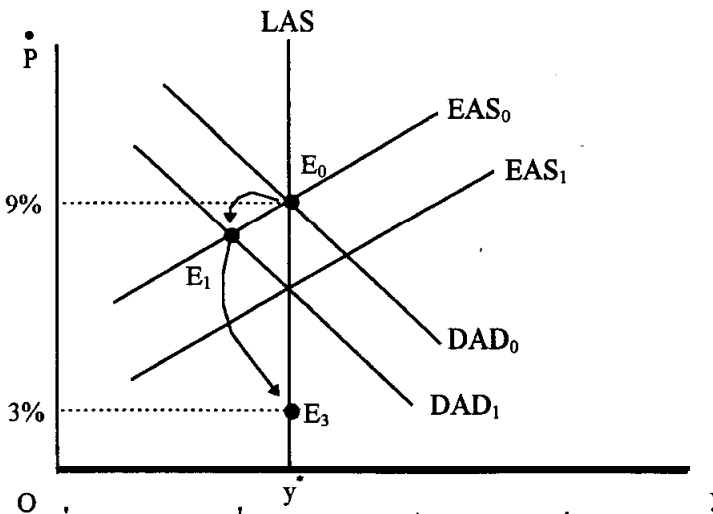
สมมติตอนเริ่มต้นอัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ ณ 8% รัฐบาลพยายามที่จะลดเงินเฟ้อลงให้ เหลือประมาณร้อยละ 2-3 การลดเงินเฟ้อทำได้อย่างไรบ้าง

รูปที่ 6.10 การค่อย ๆ ปรับตัว (gradualism)

วิธีการลดเงินเฟ้อโดยไม่ทำให้เกิดเศรษฐกิจถดถอย หรือถดถอยน้อยที่สุด กลยุทธ์ในการ ขจัดเงินเฟ้อคือตัดลดอัตราการขยายตัวของอุปสงค์รวม นั่นคือเคลื่อนเส้น DAD ลง โดยอาจจะลดการขยายตัวของปริมาณเงิน และ/หรือ โดยการใช้นโยบายการคลังสมมติในที่ นี้เราลดอัตราการขยายตัวของเงินลงทีละน้อยๆ เส้นอุปสงค์รวมจะค่อยๆ เคลื่อนจาก DAD_1 เป็น DAD_2 เศรษฐกิจจะค่อยๆ ลดลงตามเส้น EAS_0 จาก E_0 มาอยู่ ณ E_1 อัตราเงินเฟ้อที่ลง มาจะทำให้มีการคาดการณ์ว่าเงินเฟ้อจะลดลงอีก ดังนั้นเส้น EAS_0 ก็ จะเคลื่อนตัวลงเป็น EAS_1 การค่อย ๆ ลดอัตราการขยายตัวของเงินลงทำให้เส้นอุปสงค์ลดต่ำลงไปอีก ขบวนการ จะเป็นเช่นนี้ต่อเนื่องกันไป สุดท้ายผลผลิตจะกลับมาอยู่ ณ ระดับการจ้างงานเต็มที ที่

จุด E_3 ณ อัตราเงินเฟ้อที่ลดลงเหลือร้อยละ 3 การเปลี่ยนแปลงอัตราการขยายตัวของเงินอย่างค่อยเป็นค่อยไป จะไม่ทำให้เศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรง

รูปที่ 6.11 การเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้ออย่างรวดเร็ว (Cold Turkey)

การลดเงินเฟ้ออย่างรวดเร็วหรือเรียกว่า Cold Turkey กระทำโดยการขยายตัวของเงินลงอย่างมากทันที เส้นอุปสงค์รวมจะเปลี่ยนจาก DAD_0 เป็น DAD_1 เศรษฐกิจเปลี่ยนจากจุด E_0 มาอยู่ที่ E_1 เศรษฐกิจจะถดถอยมาก แต่เพราะว่าเส้นอุปทานรวมเป็นเส้นค่อนข้างราบ อัตราเงินเฟ้อในระยะแรกจะลดลงไม่มาก การคาดการณ์เกี่ยวกับเงินเฟ้อก็จะลดลงมาไม่มาก เส้น EAS จะเคลื่อนจาก EAS_0 เป็น EAS_1 ไม่มาก ทำให้อัตราเงินเฟ้อตามความเป็นจริงลดลงมากกว่าที่คาดการณ์ สุดท้ายแล้วทั้งเงินเฟ้อและผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจจะปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ ณ จุด E_3 โดยผลผลิตอยู่ ณ ระดับการจ้างงานเต็มที่ ขณะที่อัตราเงินเฟ้อลดมาเหลือร้อยละ 3

สรุป

เงินเฟ้อ มีหลายประเภท เช่น เงินเฟ้ออย่างรุนแรง เงินเฟ้อแบบค่อยเป็นค่อยไป เงินเฟ้อด้านอุปสงค์ และเงินเฟ้อด้านอุปทาน เส้นฟิลลิปส์ระยะสั้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงาน มีลักษณะลาดลงจากซ้ายมาขวา ในขณะที่เส้นฟิลลิปส์ระยะยาวเป็นเส้นตั้งฉาก ณ ระดับอัตราการว่างงานธรรมชาติ